

Ithaka # 14: "Artistic Chemistry"

Beeldend kunstenfestival in het Farmaceutisch Instituut

Weinig studenten vullen hun vrije tijd met het creëren of bestuderen van beeldende kunst. Plastische kunst is dan ook niet erg toegankelijk voor de 'niet-ingewijden'. Het jaarlijkse festival Ithaka wil daar verandering in brengen en de glazen wand doorbreken voor de Leuvense studenten.

Elk jaar gaat men bij Ithaka op zoek naar een inspirerende locatie die het hart van het festival vormt. Dit jaar werd het Farmaceutisch instituut gekozen, vandaar

de naam "Artistic Chemistry". De kunstwerken die er getoond worden, spelen in op de omgeving, die in dit geval vooral uit labo's bestaat. Onbekende kunstenaars worden door een jury geselecteerd en krijgen de kans hier een project uit te werken. Een tweede doel van Ithaka is namelijk om nieuw Vlaams talent te ontdekken. Het resultaat is hierdoor elk jaar compleet anders en daarom blijft elk festival voor de bezoekers een verrassing. (kg)

Voormalig decaan Alfons Verbruggen gidst: Bommen, bokalen en bier

Met het in onbruik geraakte Instituut voor Farmaceutische Wetenschappen heeft Ithaka een markant gebouw getroffen voor haar 14de editie. Een gebouw, met een bewogen geschiedenis, zo blijkt uit de verhalen van professor Alfons Verbruggen.

openen, wat een drastische terugval betekende in de studentenaantallen in de Faculteit Farmaceutische Wetenschappen. Daardoor beschouwde de universiteit de verhuis naar Gasthuisberg niet meer als opportuun, en overleefde het instituut de vernietigingsplannen. "Gelukkig maar," zullen de organisato-

ren was door een Duitse V-bom. Hij en zijn familie zijn dan hier mogen intrekken. Maar kom, laten we eerst naar de andere vleugel van het gebouw gaan, waar enkele prachtige labo's en auditoria bewaard zijn gebleven."

Op een draffe hollen we door de onderverdieping van het gebouw, terwijl we de be-

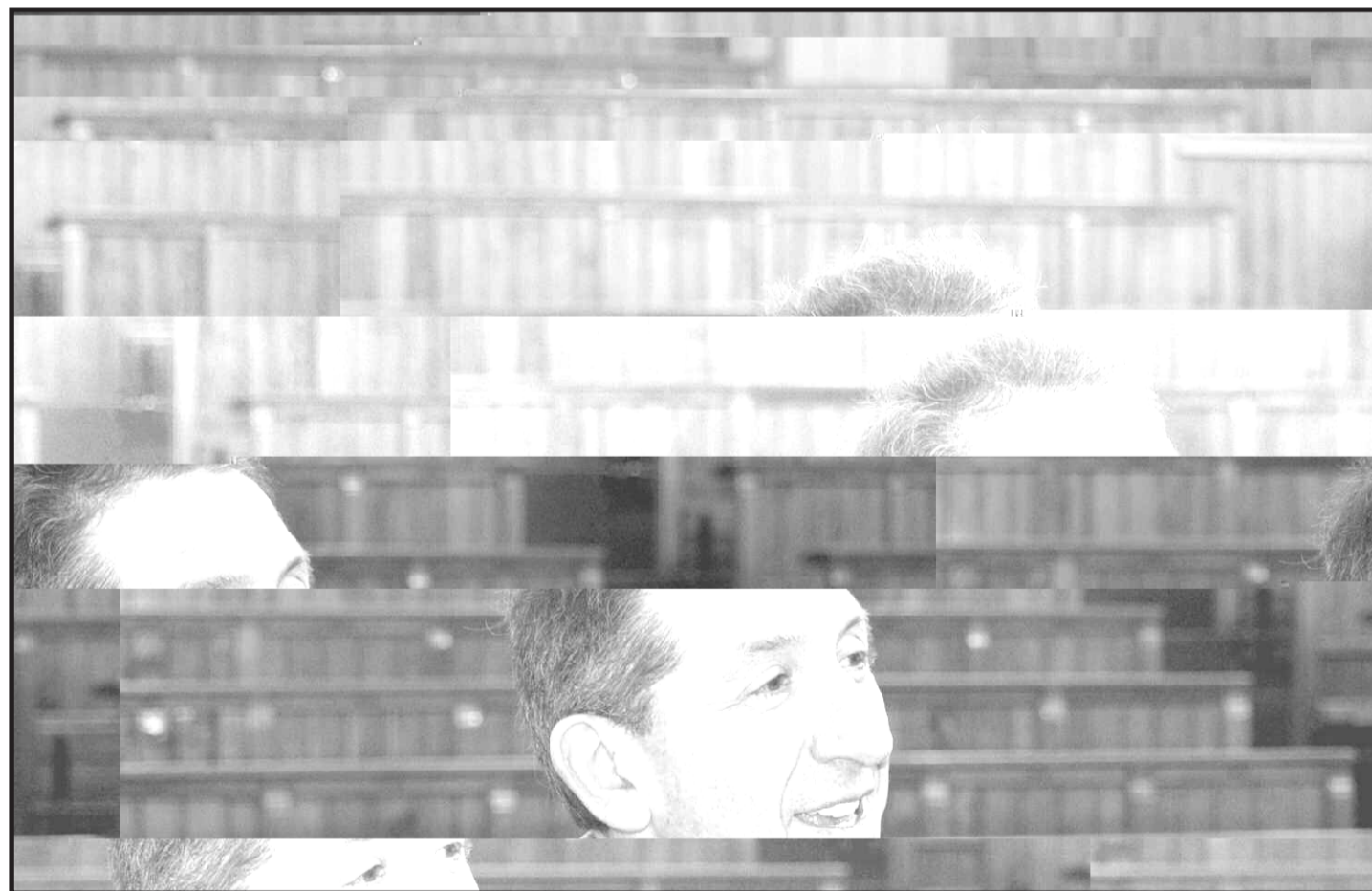
zessen kregen ze de toelating, op voorwaarde dat de lessen de volgende ochtend om acht uur zonder verwijlen zouden kunnen aanvatten. Die mannen hadden dus, om het zekere voor het onzekere te nemen, een kuisploeg ingehuurd die ervoor moest zorgen dat er daags nadien niets meer te merken was van de cantus. Ik ben 's nachts even langsgelkomen, en het bier stond al in grote plassen op de grond, maar de volgende dag zag alles er inderdaad terug piekfijn uit. Ja, soms was het hier echt een plezante bedoening."

CURIE

Nog nagenietend troont professor Verbruggen ons mee naar boven. Jammer genoeg geraken we niet binnen in de fameuze *Couvreur-zaal*, zo genoemd omwille van de prachtige verzameling potten en bokalen die ene Couvreur ooit had geschonken aan de faculteit, maar die bij de splitsing van de universiteit eind jaren zestig werd meegenomen naar Louvain-la-Neuve. "Dat beklagen we ons nog steeds," gromt Verbruggen. "Die verzameling staat daar nu te verkommeren. Enfin, laten we de oudste laboratoria eens bekijken." We treden binnen in een muffe maar prachtige zaal. "In onze tijd werd altijd gezegd dat Marie Curie hier perfect had kunnen leven. Vele attributen die hier staan, stammen dan ook nog uit de eerste helft van de twintigste eeuw. Toch is er altijd veel leven geweest. Ik herinner me dat een groep studenten hier eens een nachtspel heeft gespeeld. Daartoe leent deze ruimte zich ook perfect, denk alleen al aan de kantelen die je ook langs de buitenkant van het gebouw ziet." Inderdaad, professor, waarvoor dienen die 'kantelen' eigenlijk? "Dat zijn trekkasten. Gevaarlijke stoffen worden daar gemengd, zodat de giftige gassen die vrijkomen naar buiten kunnen gaan en niet in de zaal blijven hangen."

De professor kuiert voort tussen tafels, bunzenbranders en gaskranen. Zijn ogen glinsteren. "Het is toch echt een gebouw dat tot de verbeelding spreekt."

(sh)

"Het is toch een gebouw dat tot de verbeelding spreekt"

(foto Roman Verraest)

Aan het begin van de vorige eeuw was het rector Mgr. Ladeuze, wiens naam geen enkele Leuvense student vreemd in de oren klinkt, die het plan opvatte een nieuw instituut te laten bouwen voor de *Ecole de Pharmacie*. Na de nodige vertragingen, in de gedaante van een 'Groote Oorlog' en heel wat Belgische bureaucratie, werd het gebouw in oktober 1933 in gebruik genomen. Veel later, in de architecturaal niet meteen glorieuze jaren zeventig, stond de universiteit op het punt het instituut te slopen, en de afdeling farmacie te verplaatsen naar Gasthuisberg. Net op dat moment werd echter bij wet vastgelegd dat niet iedereen nog zomaar een apothekerszaak mocht

ren van Ithaka anno 2006 gedacht hebben. "Gelukkig maar," denken ook wij, wanneer we de fikse tred van professor Alfons Verbruggen, voorheen de decaan van de faculteit Farmaceutische Wetenschappen, proberen bij te houden, en ijverig noteren wat zijn herinneringen aan het gebouw hem influisteren.

CANTUS

"Het instituut is altijd een plek geweest voor studie en onderzoek, maar er zijn ook veel anekdotes. Na de Tweede Wereldoorlog heeft hier bijvoorbeeld decennialang een professor gewoond omdat zijn huis verwoest

stofte practicaazalen tot ons laten doordringen. Vooral de alomtegenwoordige geur van oude scheikundige stoffen en vergane chemische glorie doet visioenen opdoemen van honderden studenten uit een ver interbellum, die allerlei onnoembare producten bij elkaar kappen, met een sporadische ontploffing tot gevolg. Wanneer we in een auditorium met authentieke houten banken zijn terechtgekomen, haalt professor Verbruggen ons echter terug naar de werkelijkheid - of liever: neemt hij ons mee naar enkele levendige gebeurtenissen uit zijn negenjarige decaanbestaan. "De studenten wilden hier eens een cantus houden in het auditorium. Na veel vijven en

Locatie:

Oud Farmaceutisch Instituut,
Van Evenstraat 4 (naast Alma 2)

Openingsuren:

Woensdag: 14-22u Donderdag: 13-24u
Vrijdag tot zondag: 13-22u

Stagaires aan het werk

Ithaka is een kunsttentoonstelling voor en door studenten. Organisator Loko Cultuur en vier stagaires kozen aan het begin van dit academiejaar om zich op dit project te storten. Dertien jonge kunstenaars krijgen een stukje van het farmaceutisch instituut om tot een creatieve synthese te komen tussen gebouw en eigen exploten.

Vier jaar geleden ben ik, op zoek naar de bib van de sociale wetenschappen, verloren gelopen in een gebouw vol kamertjes en gangen. Dit labyrint vormt vandaag het decor én thema van een verse Ithaka. Evelien Emmerechts en Lien Wismans staan me te woord. Ze volgen allebei de aanvullende opleiding Culturele Studies en lopen stage bij Loko Cultuur, meer bepaald bij Ithaka. Er blijkt nog een ander *team* van stagaires te zijn: Simon Deuss en Hanne Loots studeren readaptatiewetenschappen, maar zitten op dat moment in de les.

Veto: *Hadden jullie al ervaring met de kunstwereld voor je aan deze stage begon?*

Lien Wismans: «Niet in Leuven, want dit is voor ons allebei ons eerste jaar in deze stad. Ik heb architectuur gestudeerd en Evelien culturele agogiek.»

Veto: *Hoe zijn jullie bij Ithaka terecht gekomen?*

Evelien Emmerechts: «In het begin van het academiejaar werd er voor Culturele Studies een infoavond georganiseerd. Een medewerker van Loko Cultuur is Ithaka komen voorstellen. Evelien en ik zijn daar direct op gesprongen. We zitten dus in het project vanaf het beginstadium. Het zoeken van het gebouw was toen ongeveer rond.»

LANDSCHAPSARCHITECTUUR

Veto: *Wat is jullie taak?*

Evelien: «In het begin hebben we veel subsidiedossiers geschreven. Samen met de andere stagaires hebben we gebrainstormd over het thema en wat daar allemaal op betrokken kon worden. We moesten ook het gebouw zelf opruimen, een taak die toch niet te onderschatten is. Nu de kunstenaars hier zijn, moeten we zorgen dat ze begeleiding hebben en het technisch materiaal regelen. Aan de werken helpen we niet, tenzij de kunstenaars daar zelf om vragen.»

Veto: *De titel van Ithaka dit jaar is "Artistic Chemistry". Kun je dat toelichten?*

Evelien: «We hebben ons voornamelijk gebaseerd op het gebouw dat tot voor kort een onderdeel was van de faculteit farmaceutische wetenschappen. Die geest wilden we toch binnen de muren houden en vandaar dus de *chemistry*. Dit leek ons een mooie voorzet voor de kunstenaars en we hebben het thema voor de rest dan ook open gelaten. Het gebouw is ons centrale thema en het is een uitdaging voor de kunstenaars om hun werk te verzoenen met het gebouw en de chemische sfeer die hier nog hangt. We zijn blij om nu te zien dat heel wat kunstenaars een interessante invalshoek gevonden hebben of hun werk goed weten te integreren in de ruimte. Er is ook een breed gamma van technieken. Er is bijvoorbeeld videokunst, beeldhouwkunst, mode, glasbewerkingen, landschapsarchitectuur.»

Veto: *Excuseer?*

Lien: «Daarbij wordt het landschap van het gebouw in het werk geïntegreerd.»

RUIMTE

Evelien: «Het gebouw biedt heel wat interessante ruimtes. De voorbije weken mochten de kunstenaars naar hier komen om hun ruimtes te kiezen. Er werden foto's genomen en filmpjes gemaakt zodat ze de beschikbare ruimte goed konden inschatten.»

Veto: *Leggen jullie voorwaarden op aan de kunstwerken?*

Evelien: «Het moet binnen het gebouw en dus bij ons thema passen. Voor de rest krijgen de artiesten alle vrijheid. De enige beperkingen zijn die van het gebouw zelf.»

Veto: *Het is steeds de bedoeling geweest van Ithaka om beeldende kunst dichterbij de studenten te brengen. Hoe hebben jullie dat dit jaar aangepakt?*

Evelien: «We hebben ondervonden dat het niet gemakkelijk is om studenten warm te maken voor beeldende kunst. Er zijn veel plannen geweest en er is helaas ook wel wat in het water gevallen. Maar we gaan dj's uitnodigen in het gebouw. Het gaat om dj's die wel vaker draaien hier in het Leuvense uitgaansleven. We hopen dan ook dat we daarvoor het nodige volk kunnen lokken.»

Veto: *In het straatbeeld is het zoeken naar Ithaka-propaganda.*

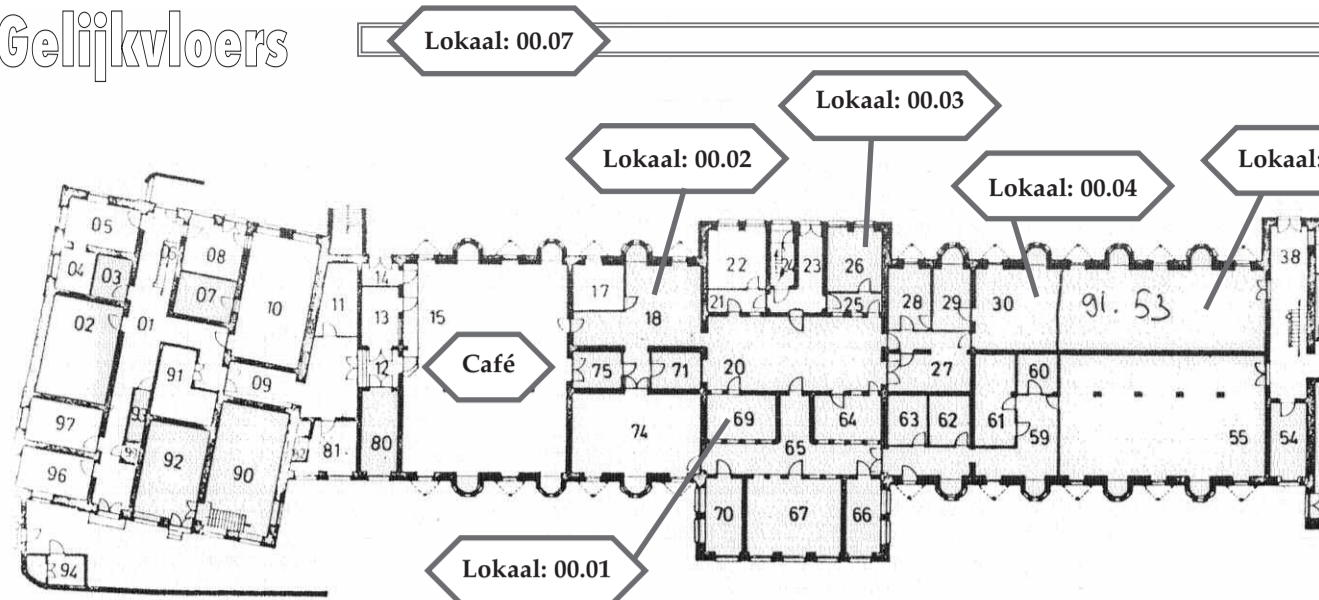
Evelien: «Dat klopt. Er zijn al lang affiches gemaakt, maar er is heel wat fout gelopen. Er wordt volgende week wel nog gefflyerd. We hebben ook zelf affiches afgeprint om in de Alma te hangen.»

Veto: *Zijn jullie tevreden van het resultaat?*

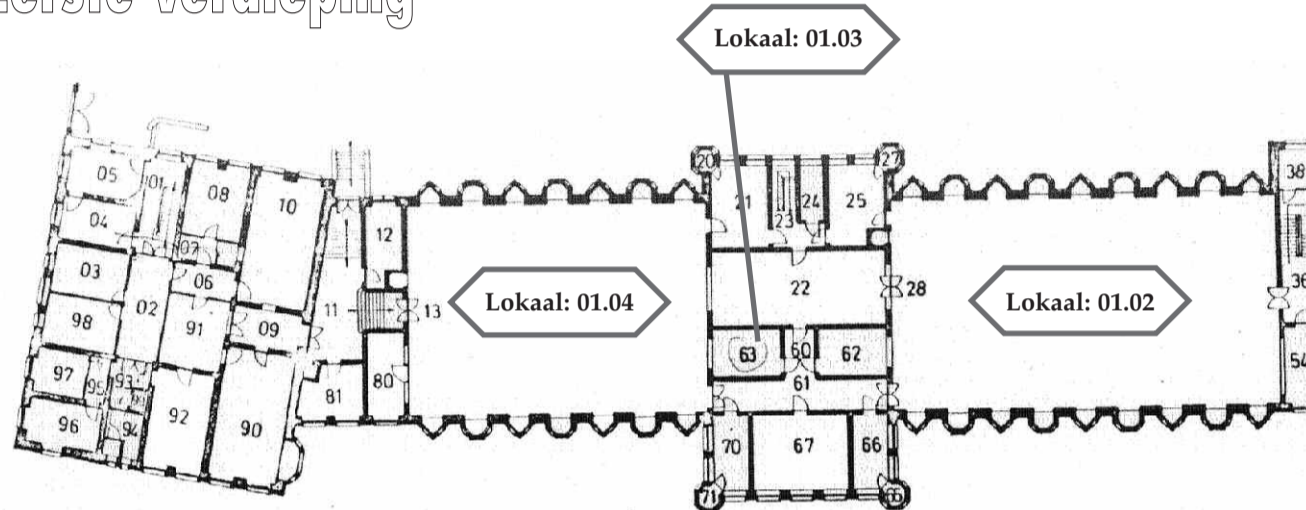
Lien: «Ja en nee. We zijn tevreden dat er een Ithaka-editie door gaat dit jaar waar we aan jonge kunstenaars een platform kunnen geven. Maar toch beseffen we goed dat het heel wat beter had gekund. Als stagaires van Ithaka willen we nu alles geven en het beste ervan maken. We hopen dat we op die manier ook de volgende editie een duwtje in de rug kunnen geven.»

(mp)

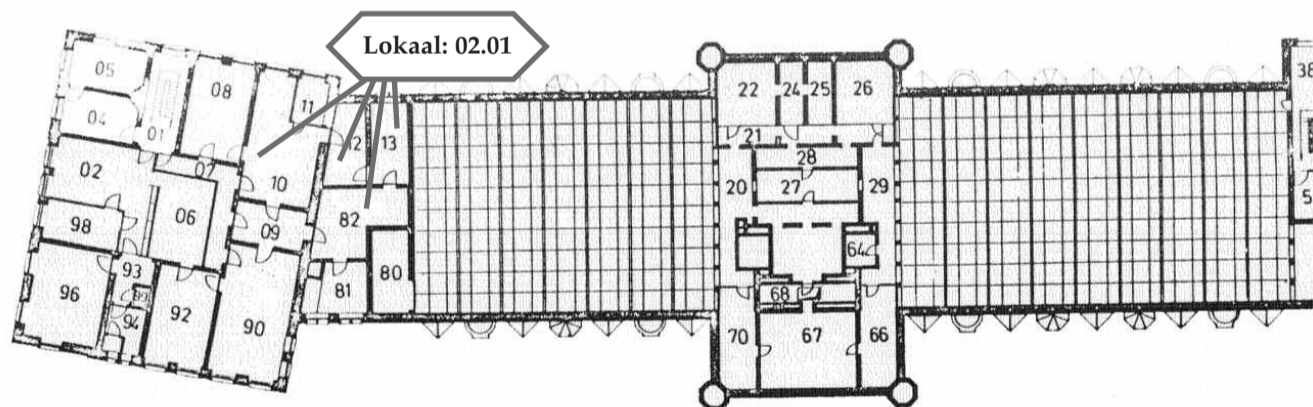
Gelijkvloers

Eerste verdieping

Tweede verdieping

Sylvester Vandeweghe: Subcity

Lokaal: 01.03

Sylvester stelt een duikboot tentoon als ode aan de menselijke vaardigheden op vlak van technologie.

Bart Popleu: Signs on the wall and in the thin air.

Lokaal: 01.02

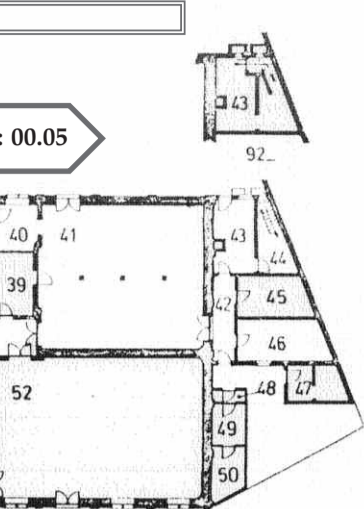
Bart maakt een *in situ*-installatie, waarmee hij wil inspelen op het gevoel van het publiek.

Geert Devos: Maria Magdalena

Lokaal: 00.06

Geert werkt aan een drieluik waarin de evolutie van de Mariafiguur, in deze experimentele tijden, wordt onderzocht.

Lokaal: 00.01

Evita maakt een modeontwerp waarmee ze mensen uit de kunstwereld wil imponeren en zo verder wil doorbreken in de wereld van design en kunst.

Evita Appendin:

Werk I: Design for making a first impression

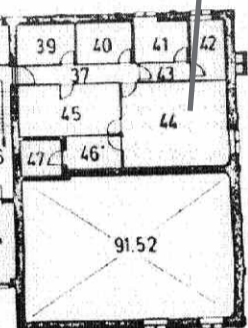

Werk 2: "non merci, je n'ai pas de temps"/"non, je suis trop timide"/"ça ne m'intéresse pas!"/"je ne comprends pas, c'est bizarre ça"/"Tu te prends pour qui? Laisse ma mère tranquille! Je ne fait pas du tout confiance dans ton truc. /Ca ne se fait pas quand même."

Lokaal: 00.04

Evita's beeldmontage vormt een antwoord op de vraag of nieuwe mogelijkheden niet leiden naar nog meer chaos in de maatschappij.

Lokaal: 01.01

Klaarke Meert: ROOD - work in progress

Lokaal: 02.01

Klaarke werkt aan een multimedia project waarin verscheidene personages op een andere manier in beeld worden gebracht.

Daan Theys:

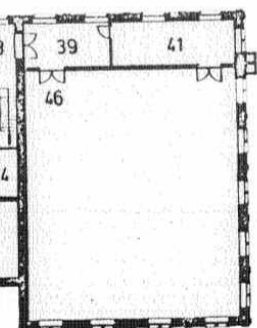
Werk I: Fisherman's best friend

Lokaal: 00.02

Werk 2: Stormy weather

Lokaal: 00.03

Daan leerde al spelend glas controleren. Vandaag koppelt hij zijn glaskunstwerk aan klank, geluid- en lichtspel om de zintuigen van zijn publiek te prikkelen.

Saskia Aelen: "2 concentraties" 2006

Lokaal: 01.04

Saskia maakt foto's van het lege gebouw die ze monteert tot bewegend beeld.

Ruben Hoogewys & Frouke Van Gheluwe:
mOrbidO

Lokaal: 00.05

Ruben en Frouke brengen een experimentele montage waarin de laboratoria bekeken worden door de ogen van niet-wetenschappers.

Kenny Verberckmoes:
zonder titel

Lokaal: 01.01

Kenny maakt een monumentale installatie met sculpturen en bricolages die op de locatie werden gecreëerd.

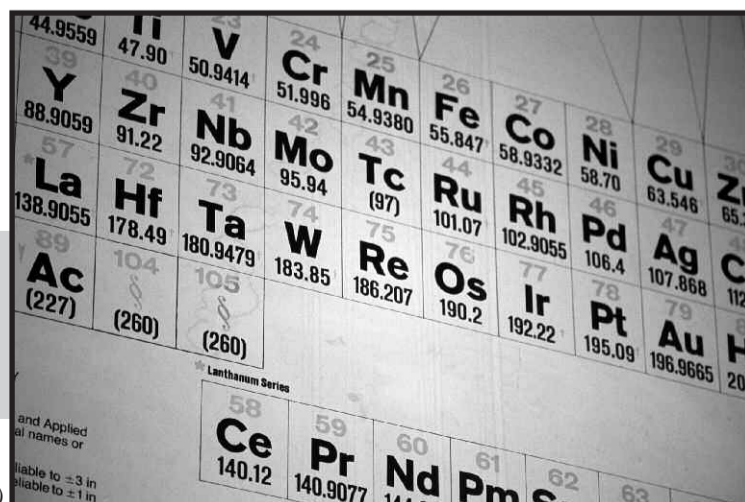
Björn Gielen en Joeri Steeno: Extract Landschap

Lokaal: 00.07

Björn en Joeri brengen een artificieel landschap naar binnen.

Robbie Van Nieuwenhove

Robbie zorgt voor de inkleding van het gebouw en maakt van het gelegenheidscafé een echte tabel van Mendeljev.

(foto's Christophe Ketels)

ITHAKA: EEN GESPREK MET DE KUNSTENAARS

“Wij zijn geen kunstenaars”

Het thema van de veertiende editie van Ithaka is “Artistic Chemistry”. Het beeldende kunstenfestival gaat dit jaar door in het Farmaceutisch Instituut. Enkele deelnemende kunstenaars leggen uit op welke wijze zij de dialoog met het gebouw aangingen.

Joeri Steeno en Björn Gielen studeerden beiden landschapsarchitectuur in Vilvoorde. Steeno werkt nu als zelfstandig landschapsarchitect en Gielen werkt halftijds in tuinen en daarnaast halftijds als ontwerper van tuinen. Zo combineert hij het fysieke aspect met het geestelijke. Op de vraag of we hen, deelnemende kunstenaars aan Ithaka, mochten interviewen, volgde onmiddellijk de eenstemmige opwerping: “Wij zijn geen kunstenaars.”

Veto: Wat heeft jullie ertoe aangezet als landschapsarchitecten deel te nemen aan het beeldende kunstenfestival Ithaka?

Björn Gielen: «We zijn eerst komen kijken naar de locatie om te zien of er een ruimte was die ons beviel. We hebben dan besloten om samen te werken. Zo kunnen we van elkaar en van de ruimte leren. Ik zie de deelname als een extra ruimtelijke oefening naast mijn beroep waarin de regels strikter zijn.»

Joeri Steeno: «Het is beter je niet enkel vast te pinnen op je vakgebied. Deze opdracht is een interessante denkoefening.»

Veto: We bevinden ons hier in de oude kleedkamers. Waarom is jullie oog op deze ruimte gevallen?

Gielen: «De ruimten in het Farmaceutisch Instituut zelf zijn erg vol. Ze zijn interessant omwille van hun inhoud, maar minder omwille van de ruimte zelf. Deze ruimte bevindt zich buiten het eigenlijke gebouw. Vermoedelijk is de bouw ervan erg goedkoop geweest en de ruimte is daardoor heel *basic*. We hebben ervoor gekozen te werken in een lege ruimte.»

Steen: «Ik vind deze ruimte interessanter, ze bevindt zich buiten de volheid van de andere ruimten. In deze lege ruimte kan je ruimer nadenken.»

Gielen: «Het is ook een erg anonieme ruimte, een ruimte waarin je je eigen ding kan doen.»

KUNSTMATIG KIKKERGELUID

Veto: Op welke wijze hebben jullie getracht het thema “Artistic Chemistry” in jullie ontwerp te verwerken?

Gielen: «Het gebouw en thema verwijzen naar de farmacie. Die heeft recepten en medicijnen bedacht en onderzocht op de meer klassieke manier van de geneeskunde. Wij waren bereid om mee te doen als de farmacie gekoppeld kon worden aan het landschap en aan het denken over landschap. Deze verbinding hebben we gevonden in het volgende uitgangspunt: als ‘medicijn’ schrijven wij een aangename omgeving voor. Een dokter kan pillen voorschrijven, maar ook een wandeling in de open lucht. We creëren hier een ruimte die vrij is van al het overbodige.»

Steen: «We brengen elementen uit het landschap naar binnen, maar onder een artificiële vorm. We plaatsen hier dus geen planten, stenen enzovoort. Planten zullen bijvoorbeeld vertegenwoordigd worden door iets artificieels, maar iets dat dezelfde atmosfeer uitademt. Ons ontwerp gaat uit van een open plek in een bos, waar door het dichte groene bladerdek heen een diffuus groen licht binnenvalt. Die lichtinval wordt hier weergegeven met groene lichten. Net als in een landschap zal je hier moeten waarnemen met al je zintuigen. We spelen niet alleen in op het licht; ook geur, water en geluid zijn aanwezig. De ruimte wordt hier onder water gezet en op de achtergrond zal kunstmatig kikkergeruid klinken, maar dan wel met zoveel door elkaar dat het eigenlijke kikkergeruid niet meer te ontwaren is. We vragen bovendien actie van het publiek. Glazen kolommen gevuld met zeepsop nodigen het publiek uit om bellen te blazen.»

Steen: «Bellen blazen is iets heel kinderlijks, net als plenzen door het water, wat je hier ook zal kunnen doen. We bieden hier eigenlijk een erg experimentele, nieuwe vorm van geneeskunde. De klassieke geneeskunde is tenslotte ook experimenteel ontstaan.»

Gielen: «Centraal in dit ontwerp staat de vraag: ‘Voel ik me beter na het betreden van deze ruimte?’ We willen de mensen lachend zien vertrekken. Zoals ik al zei: ofwel neem je een pil, ofwel ga je wandelen.»

Veto: Hoe zien jullie de relatie tussen jullie professionele bezigheden en dit project?

Gielen: «In de opdrachten die ik ontvang als zelfstandig landschapsarchitect, staat er steeds een soort programma centraal waaraan je je dient te houden. Ik probeer daar wel steeds de grenzen van af te tasten. Deze deelname zie ik als één van de opdrachten, maar met meer vrijheid, of misschien met meer én minder vrijheid. Het is erg moeilijk om een bepaalde sfeer in een gesloten ruimte te brengen. Deze opdracht biedt meer creatieve vrijheid, maar ook hier moeten we de grenzen aftasten van de ruimte die we hebben gekozen.»

Steen: «Ik zie dit vooral als een denkoefening. Hier ben ik even losgerukt van het landschap waar ik normaal mee bezig ben.»

Gielen: «Wij zijn geen kunstenaars, al hangt dat misschien af van wat je onder kunst verstaat. Onze creaties in tuinen zijn misschien ook kunst te noemen. Het heeft vooral te maken met de houding die je aanneemt.»

Gielen en Steeno: «We zijn beiden zeker rijker geworden van deze ervaring, zij het dan niet financieel (*lachen*).»

(foto's Christophe Ketels)

Geert De Vos volgde Audiovisuele studies aan Sint-Lucas en studeert nu Taal- en Letterkunde in Antwerpen. Op Ithaka exposeert hij voor de eerste keer.

Veto: Op welke wijze hebt u getracht uw kunstwerk te integreren in het Farmaceutisch Instituut?

Geert De Vos: «Ik ben begonnen met het maken van associaties rond het gebouw, waarbij de grote ideeën uiteindelijk vooruitgang en manipulatie waren. De afmetingen van de ruimte die ik heb gekozen, hebben mij op het idee gebracht er een drieluik in te brengen. Daarbij dacht ik spontaan aan iconen en meer bepaald een Maria-icoon. Dat idee zal ik visueel, maar gemanipuleerd, weergeven in het drieluik.»

Veto: Waarom hebt u voor deze ruimte gekozen?

De Vos: «Het is een lege ruimte, in tegenstelling tot vele andere ruimten in dit gebouw. De kamer is ook langwerpig, wat me de mogelijkheid gaf om tegen de achterwand te werken en tegelijk de openheid en de leegte van de rest van de ruimte te behouden. De andere kamers zijn te vol en daardoor niet neutraal.»

Veto: Is de keuze voor de materialen waarmee u zult werken ingegeven door dit gebouw en het thema?

De Vos: «Nee, ik werk voor dit ontwerp uitsluitend met videoprojecties en deze techniek is vooral ingegeven door de ervaring die ik ermee heb vanuit mijn opleiding.»

Veto: Welk verband heeft het idee van manipulatie dat u in uw kunstwerk binnenbrengt met het thema “Artistic Chemistry”?

De Vos: «De eerste keer dat ik hier binnenkwam, stond het hier overal nog vol rommel. Het was zelfs erg akelig. Ik had een zeker beeld van een labo als een plaats waar soms verregaande experimenten werden uitgevoerd. Vandaar het idee van manipulatie, progressie en regressie.»

SPANNEND

Veto: Ithaka lokt vele studenten die niet zo vaak naar tentoonstellingen gaan. Speelde dat mee bij het uitdenken van uw ontwerp?

De Vos: «Eigenlijk niet. Ik heb vooral aandacht besteed aan de locatie en het thematische aspect. Ik heb ook geen doelpubliek voor ogen. De mensen mogen ervan vinden wat ze willen.»

Veto: Bent u toch niet een beetje nieuwsgierig naar de reacties?

De Vos: «Het uiteindelijke resultaat en het afwachten van de reactie vind ik wel erg spannend. Maar ik zie dit toch vooral als een kans en let minder op de appreciatie van het publiek.»

Veto: Hoe vult u het concept ‘kunstenaar’ in?

De Vos: «Kunstenaar ben je niet zomaar. Misschien ben ik nu wel even een beetje kunstenaar geweest hier, maar ik beschouw mezelf toch zeker niet zo. Het is ook geen beroep. Het heeft meer te maken met hoe je bent en hoe je werkt. Het concept ‘kunstenaar’ is eigenlijk heel ongreepbaar.»

Veto: Momenteel studeert u nog. Ziet u Ithaka als een stap naar de kunstwereld?

De Vos: «Ik zie dit vooral als een toffe uitdaging. Ik heb nogal impulsief beslist om mee te doen. Verder heb ik er geen speciale verwachtingen bij. Ik zag het gewoon als een kans om ervaring op te doen.»

Veto: Hoe ziet u uw toekomstige professionele loopbaan?

De Vos: «Ik heb daar nog geen precies beeld van. Ik weet het nog niet goed; het is ook nog erg veraf. Ik zie mezelf wel iets doen in de culturele sector.»

(jvb, mb)

Ithaka # 14 - Colofon

Margot Bollen, Robin Broos, Evelien Emmerechts, Kristien Geurts, Simon Horsten, Marieke Poissonnier & Jozefien Van Beek

Foto's: Christophe Ketels & Roman Verraest

